

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

МЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ

на Проектот на УСАИД за меѓуетничка интеграција во образованието

Април 2015

I. СПРОВЕДЕНИ АКТИВНОСТИ

Компонента 1- Информирање на јавноста и заедниците

- **Оценување и избор на најдобрите мултимедијалните продукти од средношколскиот конкурс „Мулти-виа-медиа: Како го градиме соживотот во училиштата“.** Се одржа состанок на стручната комисија за оценување на мултимедијалните продукти за средношколскиот конкурс, на кој аплицираа 37 училишта со вкупно 57 различни мултимедијални продукти кои имаа за цел да промовираат меѓуетничка интеграција во образованието. По изборот беа информирани сите училишта за резултатите.
- **Подготовка и организирање на свечени настани за сечење лента.** По повод завршување на реновирањата, свечени настани на сечење на лента беа организирано ОУ „Круме Волнароски“ од Прилеп, ОУ „Јонче Смугрески“ од Кривогаштани, СУ „Богданци“ од Богданци и ОУ „Братство Единство“ од Охрид. Овие училишта и општини беа домаќини, ги угостија и пречекаа високите претставници од Европската Команда на Американската Војска, претставници од УСАИД, родители, наставници и ученици. На настанот беа претставени и заедничките ученички активности за меѓуетничка интеграција.
- **Јавен промотивен настан на видео приказната “КРЕАТИВНИ ЗАЕДНИЦИ“.** Како резултат на три годишен ангажман на средните училишта да ја промовираат меѓуетничката интеграција во образованието користејќи ги креативните процеси и уметноста како алатка, се промовираше видео приказната во рамките на Факултетот за драмски уметности, која го отсликуваше целокупниот процес и влијанието врз младите од различни етнички заедници. Погледнете ја приказната на следниот линк: <https://www.youtube.com/watch?v=gapz2zoK8R8>
- **Првата сесија од трите обуки за форум театар методологија со избрани наставници кои го воде процесот на креативните работилници.** Кон крајот на месецот, се одржа првиот модул на обуката за форум театар методологија за наставниците од седум средни училишта кои ги воде креативните работилници. Оваа алатка ќе се користи понатаму во рамките на училиштата, со цел наставниците и учениците да можат заеднички да дебатираат на одредена тематика.
- **Редовно информирање на институциите, општините и училиштата за активностите на ПМИО.** Дел од активностите опфатија и редовно ажурирање на информациите и објавување на новости и приказни за текот на активностите преку веб-страницата на проектот www.pmio.mk. Се подготви и единаесеттото издание на Медиумскиот информатор за ПМИО и се сподели со сите медиуми во Македонија.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

Компонента 2 – Градење на капацитетите на училишното раководство и наставниците

- **Обуки за напредно ниво за повеќејазични училишта од Фаза 3.** Се одржаа последните две групи на обуки со претставници на тимовите за училишна интеграција на кои учествуваа 15 училишта од Фаза 3. Главна цел на обуките беше продлабочување на компетенциите на наставниците за примена на ефективни приоди за работа и подобрување на меѓуетничка интеграција во образованието на ниво на училиште.
- **Состанок на работната група за работа на документот за интегрирање на МИО содржини по наставни предмети.** На состанокот членовите на групата ги презентираа првичните примери на активности со интегрирани МИО содржини кои беа подготвени според насоките дефинирани од претходниот состанок. По презентацијата на примерите имаше конструктивна дискусија за подготвените примери и за понатамошната динамика и работа на групата.
- **Финализирање на прирачникот за процедурата за сертификацијата за меѓуетничка интеграција.** Се одржа состанок со претставници од БРО на кој беа усогласени клучните аспекти на процедурата за сертификација според кои беше изработена финалната верзија. Беше направена стручна редакција на прирачникот од страна на раководниот кадар на БРО.
- **Менторска средба со тимови за училишна интеграција за Фаза 3 училишта.** Се реализираше со членови на СИТ-от на училиштата од регионот Дебар и Центар Жупа кои самоиницијативно побараа дополнителна поддршка за реализација на МИО активности. На средбата членовите на СИТ-от ги презентираа искуствата од реализираните активности во своите училишта и заеднички ги дискутираа и анализираа аспектите кои придонесуваат за успешна реализација на МИО активностите.
- **Посети за поддршка во повеќејазични училишта од пилот фаза и Фаза 2.** Се одржаа посети за поддршка во повеќејазичните училишта Цветан Димов и Тефејуз од општина Чаир на кои се набљудуваа заеднички активности од страна на обучените ментори. Се даде поддршка на тимот за училишна интеграција во реализација на заедничките активности.
- **Одобрување на апликации за мал грант.** Согласно испратените корекции на апликациите за мал грант, вкупно 11 училишта добија одобрување на грантот во текот на овој месец. Вкупната бројка на одобрени грантови е 107.
- **Обезбедена поддршка на училишта за подготовка и реализација на активности поддржани од мал грант.** Беше обезбедена поддршка на училиштата за планирање и реализација на активностите кои се финансиски поддржани од малите грантови, со цел успешно спроведување на активностите согласно критериумите за МИО.
- **Посета на спроведени заеднички ученички активности поддржани од мал грант.** Беа посетени заедничките ученички активности финансирани од мали грантови во училиштата: Ристе Ристески и Саид Најдени, Дебар; Страшо Пинџур и Лазо Мицев Рале, Кавадарци со Мустафа Кемал Ататурк, Гостивар; Св. Климент Охридски, Делчево и Толи Зордумис, Куманово; Мехмет Дерала, Градец и Петар Мусев, Богданци; Мирче Ацев, Ѓорче Петров и Бајрам Шабани, Сарај; Христијан Карпош, Старо Нагоричане и Панајот Гиновски, Бутел; Наим Фрашери, Студеничани и Кузман Шапкарев, Кисела Вода; Тефејуз од Чаир и Гоце Делчев од Центар.
- **Заеднички ученички спортски и рекреативни активности.** Во Струга се реализира обука за наставници – тренери за заеднички ученички спортски и рекреативни активности за МИО, на која учествуваа тимови на наставници од 10 училишта. Целта на обуката беше наставниците да се запознаат со нови техники и принципи на забавни игри преку кои децата со различна етничка припадност, се запознаваат, забавуваат и дружат во текот на наставните и воннаставните активности.
- **Продлабочена соработка за МИО во 10 општини.** Тимот на ПМИО реализираше состаноци, организирани од одговорните за образование во десетте општини избрани за продлабочена соработка за МИО, со учество на директорите и координаторите на СИТ-овите на 48 основни и средни училишта. Целта на овие состаноци е да се продлабочи

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

соработката за унапредување на МИО меѓу одговорните за образование во општините и училиштата, како и да се поттикне интензивирање на активностите за МИО во училиштата.

- **Модификација на инструментите за МИО за реализирање на интегралната евалуација.** После реализираните пилот интегрални евалуации во ОУ Браќа Миладиновци – Аеродром и СОУ Коле Нехтенин – Штип, работната група составена од одговорните инспектори од ДПИ, со поддршка од тимот на ПМИО, започна со надоградба на инструментите преку внесување корекции во прашалниците и во текстовите на документи кои се применуваат во интегралната евалуација. Целта на надоградбата е да се овозможи во текот на интегралната евалуација инспекторите на ДПИ најсоодветно да го реализираат мониторирањето, евалуацијата и известувањето за МИО во училиштата.

Компонента 3 – Модел училишта

- **Училишни натпревари.** На регионалните натпревари по хорско пеење, училишниот хор од училиштето Братство Единство од Охрид освои прво место и со тоа се квалификуваше за учество на државниот натпревар. Хорот е успешна приказна бидејќи со години функционира со мешан состав, со ученици од сите заедници.
- **Родителски акции.** По повод Велигден, преку советот на родители на ОУ Братство Единство од Охрид беше организиран настан во училиштето – боење јајца. На настанот учествуваа ученици од сите заедници застапени во училиштето. Со тоа родителите ја продолжија традицијата на одбележување празници врзани за културниот идентитет на различните групи.
- **Ученички иницијативи.** Во средните модел училишта од Гостивар и Скопје во организација на Училишните заедници беа организирани модни реви и наречени ТРАШ ФАШН, со користење на стара, рециклирана хартија. Средното училиште од Скопје воедно го финализираше и електронското издание на училишниот весник подготвено од Училишната заедница. Основните училишта од Куманово организираа заеднички спортски натпревар по фудбал на кој учествуваа две екипи со „мешан“ состав од ученици и наставници како и публика составена од ученици од двете училишта. Основното модел училиште од Кичево организираше заедничка ученичка забава по повод 1-ви Април на која учествуваа ученици од сите заедници.
- **Излети.** Три излети беа организирани во модел училиштата. Средното училиште Здравко Цветковски организираше излет на Матка на кој учествуваа 35 ученици и 4 наставници. Училиштата Браќа Миладиновци и Бајрам Шабани од Куманово организираа излет во парк. На излетот учествуваа околу 50 ученици, наставници и родители. Средното училиште од Гостивар организираше едnodневна екскурзија во Битола при што беа посетени културни споменици/објекти значајни за идентитетот на секоја од етничките заедници.
- **Снимање на активности.** Со цел креирање на документарен филм за активностите на Модел училиштата во текот на месецот беа посетени сите училишта при што се снимаше реализација на тековни заеднички долготрајни активности (секции, мултикултурни работилници и работилници за учениците од прво одделение) како и интервјуа со ученици, наставници, родители и управа на училиштето.
- **Средби за поддршка.** Сите модел училишта беа посетени при што се набљудуваа заедничките активности на еколошка секција, заеднички час на секции, заеднички час на работилници за јазик за прво одделение како и работилници по мултикултура во модел училиштата. Покрај посетата на часови на средбите со останатите реализатори се дискутираше за тековните проектни активности.
- **Подготовка и следење на настанот за свечено сечење лента по повод реновирањето на училиштето Братство Единство од Охрид.** Низ неколку средби училиштето се подготви со програма составена од една точка со настап на училишниот хор како и со презентирање на активностите на секциите, мултикултурните работилници како и работилниците за ученици од прво одделение.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

- Тековни активности. Во сите модел училишта редовно се одржуваат долготрајните заеднички активности (секции и мултикултурни работилници, како и работилниците за јазик за учениците од прво одделение во основните училишта).

Компонента 4 – Стимул за училиштата

- **Обука за Модул 1 за членовите на тимовите за реновирање на училиштата (ТРУ).** За членовите на ТРУ од училиштата од фаза 4 се организира едnodневна обука во Скопје. Целта на обуката е да се презентираат начините, методите и критериумите за одредување на потребите и приоритетите за реновирање во рамките на училиштето, подготовка на апликација и буџет за реновирање, како и подготвување годишен план и буџет за одржување на училиштата.
- **Теренска посета на училиштата кои доставиле апликација за реновирање.** Посетени се три училишта од Фаза 4 кои доставиле апликација за реновирање, при што од страна на претставници на компонента 4 се направи техничка проценка на побараните позиции за реновирање.
- **Месечни состаноци за следење на работата за одржување на училиштата во 13 училишта од фаза 3.** Сите 13 училишта реновирани во фаза 3 беа посетени од стручни лица при што им беше дадена помош во однос на одржувањето на училишните објекти (градежни позиции, систем за греење, електрични инсталации, хигиена).
- **Прирачник за одржување на училишни објекти.** Финализирање на Прирачникот за одржување на училишните објекти на македонски, албански и англиски јазик.
- **Учество на општините и училиштата во процесот на реновирање.** Тековно се одвива процесот на документирање на учеството на општините и училиштата во активностите за реновирање кое треба да го задоволи потребниот минимум од 10% учество.

Мониторинг и евалуација

- **Мониторирани се заеднички ученички активности** во рамки на компонента 2 и 3.
- **Активности за евалуација.** Реализирани се подготовки за евалуација на активностите во компонента 2 и компонента 3 и активности за евалуација на активности во компонента 3 преку фокус групи со ученици и задавање прашалник за родители и наставници.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

II. ПРЕТСТОЈНИ АКТИВНОСТИ ЗА СЛЕДНИОТ МЕСЕЦ

Компонента 1 – Информирање на јавноста и заедниците

- Подготовки за започнување на интегрирана емисија за младите на Радио МОФ.
- Свечени настани за сечење лента по повод завршување на реновирање во ОУ „Чајла“ од Чајле, ОУ „Ристе Ристески“ од Долно Косоврасти, Дебар, и ОУ „Санде Штерјоски“ од Кичево.
- Свечен настан на доделување на награди од средношколскиот конкурс за мултимедијални продукти „Мулти-виа-медиа: Како го градиме соживотот во училиштата“.
- Втор модул од обуката за форум театар методологија со избрани наставници кои го водеа процесот на креативните работилници.
- Подготовка на јавни дебати во соработка со партнер организацијата МОФ.
- Подготовка и давање поддршка на јавниот настан за презентација на модел училишта.
- Редовно ажурирање на информациите и објавување на новости и приказни за текот на активностите преку веб-страница на проектот www.pmio.mk.

Компонента 2 – Градење на капацитетите на училишното раководство и наставниците

- Одржување на состанок со работната група за интегрирање на МИО содржини по наставни предмети.
- Одржување состанок со работната група на ДИЦ за внесување елементи од концептот на МИО во модулите за обука на директорите на училиштата.
- Одржување на супервизиски состанок со мастер обучувачите.
- Продолжување со посетите за набљудување и поддршка во повеќејазичните училишта за имплементација на заеднички активности.
- Организирање на заеднички спортски натпревари.
- Обезбедување поддршка при планирање, подготовка и реализација на заеднички ученички активности, поддржани од малите грантови.
- Промовирање на заедничките ученички активности реализирани од страна на училиштата и поддржани од малите училишни грантови.
- Дисеминација на заедничките ученички спортски и забавни активности во 10 повеќејазични основни училишта.
- Одржување на регионални Форуми за зголемување на финансиските средства за поддршка на активностите за МИО во општините.

Компонента 3 – Модел училишта

- Организирање на јавен настан за промоција на ПМИО активностите во Модел училиштата.
- Спроведување на пет средби за поддршка (по едно во секое модел училиште).
- Спроведување на самоevaluација од страна на секое модел училиште со учество на родители, наставници и ученици.
- Креирање на добри практики од реализацијата на ПМИО активностите во модел училиштата.
- Поддршка на училиштата во организирање на заеднички активности и следење на истите.

Компонента 4 – Стимул за училиштата

- Теренска посета на училиштата кои доставиле апликација за реновирање.
- Потпишување на Договори за соработка (МоУ) со училиштата и општините за дефинирање на обврските во процесот на реновирање.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
ГРАЃАНСКО
ОБРАЗОВАНИЕ

Проект за меѓуетничка интеграција во образованието

- Менторски сесии со членовите на ТРУ во 13 училишта од фаза 4 за Модул 1 - изработка на план и буџет за одржување на училиштата.
- Месечни состаноци за следење на работата за одржување на училиштата во 13 училишта од фаза 3.
- Документирање на учеството на општините и училиштата во активностите за реновирање.

Мониторинг и евалуација

- Завршување на активностите за евалуација на училиштата вклучени во компонента 3.
- Реализација на активности за мониторинг и евалуација на училишта од компонента 2.
- Подготовки за реализација на електронското истражување.